

Streszczenie rozprawy doktorskiej mgr inż. arch. Macieja Miłobędzkiego

ARCHITEKTURA OTWARTYCH OBRZEŻY

Struktury graniczne w architekturze

Rozprawa jest wyrazem praktycznego i teoretycznego zainteresowania autora budowlami „otwartymi”, przede wszystkim takimi, których obrzeża – granice, przybierając charakter „zewnętrznych wnętr”, pozwalają obserwatorowi wnikać w ich głąb, poznawać, odczytywać porządek formy architektonicznej i całościowe zorganizowanie: sekwencje wnętr, tektonikę, materialny charakter. Najistotniejszą właściwością tych budowli jest potencjał budowania bogatych, różnorodnych relacji w środowisku za pomocą prostych technik, elementarnych architektonicznych środków wyrazu, jednorodności budulca. „Architektura otwartych obrzeży” różni się od mnóstwa znanych budowli z otwartymi loggiami, arkadami, zewnętrznymi pokojami, galeriami czy portykami. Tutaj są one integralną, nieodłączną częścią architektonicznej idei, zasady. Obrzeżne strefy są „wymiennikiem” rozmaitych wpływów, oddziaływań pomiędzy wnętrzami a otoczeniem, miejscem spotkania a uzgadnianiem porządków, skal, stopni prywatności, stref klimatycznych, splatania się życiowych metabolicznych procesów.

Praca jest próbą zebrania, usystematyzowania i poszerzenia wiedzy, opisu oraz analizy zjawisk otwartych obrzeżnych stref budowli o różnej, stopniowanej otwartości, zarówno fizycznej, materialnej, jak i wizualnej, ewolucji poglądów na temat wieloplanowości granic budowli, ich kulturowego znaczenia.

Dążeniem autora jest chęć zainteresowania praktykujących architektów nurtami alternatywnymi wobec globalnych trendów „architektury izolacji” – komunikującej się ze środowiskiem głównie za pośrednictwem licznych złożonych systemów technologicznych. **W pracy skoncentrowano się na zagadnieniach warsztatu i praktyki projektowej, poszerzonych o elementy rozważań teoretycznych, historycznych czy technicznych.**

W formułowaniu myśli pracy pomocne było zarówno studiowanie dzieł architektów dawnych oraz wielkich XX-wiecznych klasyków architektury pośrednich, granicznych stref, takich jak Louis Kahn, jak i obserwacja współczesnych praktyk i teorii architektonicznych, osadzonych w różnych strefach cywilizacyjnych i kulturowych, poszukujących w rozwijaniu tradycji budowlanych remedium na zagrożenia związane ze współczesnymi procesami rozwojowymi. Oprócz słynnych wielkoskalowych, monumentalnych „trzecich przestrzeni” Kahna w pracy zwrócono uwagę na twórczość takich architektów, jak Aires Mateus, Pezo von Ellrichshausen, Sou Fujimoto, Uwe Schröder czy Harquitectes – eksplorujących w niewielkiej skali i przy ograniczonym budżecie interesujące formy otwartych, niedychotomicznych relacji architektury w środowisku.

W badaniu zagadnień otwartych obrzeży architektury pomocne było także doświadczenia autora – udział w projektowaniu i realizacji budynków będących wieloplanowymi, „otwartymi” na obrzeżach strukturami o zróżnicowanej gęstości i transparentności stref granicznych traktowanych jako bufory klimatyczne.

Własne studia, projekty i realizacje pozwoliły między innymi na przeanalizowanie roli elementów masywnych i filigranowych w kształtowaniu stref przenikania się budowli i krajobrazu. Pozwoliły też przeanalizować otwarte strefy obrzeży budynków jako odzwierciedlenie porządku ich architektonicznej struktury, zawartych w nich treści i znaczenia.

Słowa kluczowe:

otwarte obrzeża, zewnętrzne wnętrza, wewnętrzne zewnętrzza, strefy przejściowe, metabolizm, kontekst środowiskowy, bufora klimatyczne, budowle otwarte, budowle izolowane, *low-tech*

23.06.2022

Marta Matosin